

MORA

Behovsbedömning

Handläggare: Andrea Andersson				
Förvaltning: Stadsbyggnadsförvaltningen Mora Orsa				
Plan: Detaljplan för genomfart Mora				
Läge för plan: se karta s. 5				
Syfte med plan: Att möjliggöra ombyggnation på genomfarten, väg 45/70 genom Mora, för att öka kapaciteten på vägnätet.				
Beskrivning av planens påverkan jämfört med nuläget				
Miljökatgorier	Betydande miljöpåverkan	Viss miljöpåverkan	Ingen känd miljöpåverkan	Kommentarer
1. Biologisk mångfald		X		<p>Området angränsar till riksintresse för naturvården, Siljan- Skattungen.</p> <p>Naturvärdesinventering har gjorts där framförallt stora träd i vägens närhet har uppmärksammats. Det finns flera rödlistade arter i området, lokaliserade till stationsområdet. Strax söder om Noretbrons västra landfäste noterades reliktblöck. Kungsfågel observerades på Kristineberg. Det finns flertal alléer som kommer att behöva tas bort, de flesta utgörs emellertid av yngre träd men bedöms omfattas av det generella biotopskyddet.</p> <p>Under förutsättning att kompensationsåtgärder genomförs om större träd tas ned och att mindre träd flyttas alternativt ersätts bedöms miljöpåverkan vara begränsad till viss.</p>

<p>2. Befolkning</p>		<p>X</p>	<p>Syftet är att öka kapaciteten på vägnätet vilket innebär att det blir enklare att ta sig mellan södra/östra/västra Sverige och Sälén/Idre men även mellan Moras olika stadsdelar, framförallt med bil.</p> <p>Breddning av vägen och att passager i plan ersätts med gc-portar kan innebära att barriäreffekterna ökar, men det beror på hur passager i plan och gc-portar utformas.</p>
<p>3. Människors hälsa</p>		<p>X</p>	<p>Planområdet ligger inom <i>Riksintresse för friluftsliv Siljansområdet</i> enl. 3 kap MB samt är av riksintresse enligt MB 4:2 med hänsyn till natur- och kulturvärdena som är särskilt intressanta för turism och friluftsliv. En viktig aspekt av riksintresset är kulturmiljöerna längs Vasagatan, från Klockgropen till Lisselby.</p> <p>Större delen av området omfattas även av <i>Riksintresse för friluftslivet Vasaloppsspåret</i>.</p> <p>Eftersom trafiken kommer att öka kommer även bullret att öka. Bebyggelsen är även utsatt för buller från järnvägstrafik. I detaljplanen föreslås även att vissa tomter kompletteras med bostäder. För att få acceptabla bullernivåer krävs att åtgärder vidtas, t.ex. att plank byggs och att nya bostäder genomförs med genomgående lägenheter där sovrum anordnas på den bullerdämpade sidan.</p> <p>Nya bostäder, centrumverksamhet, kontor mm. föreslås intill genomfarten, vilket avviker från länsstyrelsens policy om markanvändning intill farligt godsleder. För att hitta åtgärder för att minska riskerna görs en riskanalys.</p> <p>Antalet passager i plan för oskyddade trafikanter kommer att minska och en ytterligare planskild passage tillkommer. Vägsträckan förbi Kristineberg har varit olycksdrabbad men vägen föreslås sänkas vilket medför bättre sikt och lägre risk för olyckor. Korsningar ersätts med cirkulationer vilket generellt sett ökar säkerheten.</p> <p>Planskilda passager och gång- och cykelvägar behöver utformas och belysas på ett bra sätt för att upplevas som trygga.</p>
<p>4. Växt- och djurliv</p>		<p>X</p>	<p>Inom planområdet finns en hel del äldre träd, bl.a. ek, lind, tall och lönn och en del av dessa kommer att tas bort. Nyplantering av träd kommer att ske på sträckan Älvgatan – Fridhemsgatan.</p>
<p>5. Mark</p>		<p>X</p>	<p>Centrala Mora ligger på älvssediment, sand. Kristineberg utgörs av morän. Grundvattenytan på resecentrum låg i november 2012 ca 2 m under mark.</p>

				<p>I korsningen mellan Älvgatan och Vasagatan, där en cirkulation ska byggas, finns potentiellt förorenad mark. Även vid Mekonomen och OKQ8 är marken potentiellt förorenad. Dessa är oklassade. Mottemot f.d. Mattssons järn finns ett förorenat område med måttlig risk.</p> <p>I äldre asfalt finns polyaromatiska kolväten, vilket behöver beaktas vid ombyggnationen.</p>
6. Vatten		X		<p>Vatten från hårt trafikerade vägytor innehåller ofta en hel del föroreningar. Dagvattnet kan påverka vattenlevande organismer negativt om det släpps orenat till recipient. Den ekologiska eller kemiska statusen på vattendrag får inte försämrats utan någon form av rening förutsätts.</p>
7. Luft		X		<p>Syftet är att öka kapaciteten på vägnätet vilket innebär ökad trafik och därmed en ökning av luftföroreningar.</p>
8. Klimatfaktorer		X		<p>Syftet är att göra det enklare att passera centrala Mora med bil vilket innebär ökad andel biltrafik vilket medför negativ påverkan på klimatet. Vissa förbättringar på gång- och cykelvägnätet kan innebära att boende i Mora hellre väljer cykel framför bil.</p>
9. Materiella tillgångar		X		<p>Projektet innebär stora investeringar för att förbättra framkomligheten för biltrafiken.</p>
10. Landskap	X	X		<p>Projektet innebär en påtaglig förändring av landskapsbilden då vägbredden mer än fördubblas i den östra sträckningen. Om alléer planteras längs båda sidor (inte planerat på sträckan Älvgatan - Noretbron) kan vägen upplevas som smalare och mer småstads-mässig.</p> <p>Kristinebergskullen är ett landmärke i tätorten och har ett stort symbolvärde för många av Moras invånare. Stora delar av den södra slänten kommer att schaktas bort och bli betydligt brantare. Under förutsättning att ingreppen begränsas och kullen gestaltas för att anpassas till landskapsbilden, t.ex. genom ängssådd och trädplantering, kan inverkan begränsas till viss miljöpåverkan.</p> <p>Det kommer att bli en cirkulation i korsningen Älvgatan – Fridhemsgatan med en diameter om 60 m vilket är stort då Mora i övrigt karaktäriseras av småskalighet.</p>
11. Bebyggelse		X		<p>Befintliga byggnader påverkas relativt lite av projektet. En uthusbyggnad behöver flyttas eller rivas. Vissa kompletteringar föreslås på ett par platser. Dessa ska anpassas till skala och karaktär hos befintlig bebyggelse.</p>

12. Forn- och kulturlämningar		X		Det finns inga kända fornlämningar inom området. Zorns staty av Gustav Vasa är en övrig kulturhistorisk lämning.
13. Kulturarv	X	X		<p>En stor del av planområdet omfattas av förslag till riksintresse för kulturmiljövården. Projektet innebär ett rejält intrång i Kristinebergskullen, vilken är en karaktärsbärare i Mora tätort.</p> <p>Det kommer att krävas ett ingrepp i den kulle på vilken Zorns staty av Gustav Vasa är placerad, vilket påverkar kulturmiljön kring Klockgropen starkt.</p> <p>På sträckan Köpmannagatan – Kaplansgatan kommer remsor av kvartersmark för flera tomter med ursprung i det tidiga 1900-talet att tas i anspråk för väg.</p> <p>Komministergårdens uthus kommer antagligen att behöva flyttas eller rivas.</p>

Motiverat ställningstagande

Planområdet ligger inom *Riksintresse för friluftsliv Siljansområdet* enligt 3 kap Miljöbalken (1990:808) MB samt är av *riksintresse enligt MB 4:2* med hänsyn till natur- och kulturvärdena som är särskilt intressanta för turism och friluftsliv. En viktig aspekt av riksintresset är kulturmiljöerna längs Vasagatan, från Klockgropen till Lisselby. Området omfattas även av *förslag till riksintresse för kulturmiljövården* för Mora tätort. Större delen av området omfattas av *Riksintresse för friluftslivet Vasaloppsspåret*. Området angränsar till *Riksintresse för naturvården, Siljan- Skattungen*.

Genomförandet av projektet kommer att innebära att äldre träd i vägområdet behöver tas ned, men en del kommer att kunna sparas. För att kompensera den negativa påverkan krävs marklov för att fälla de träd som bedömts som skyddsvärda och de ska ersättas med relativt stora träd av samma art och på samma plats eller så nära som möjligt. Mindre träd kan flyttas och återplanteras inom området. Alléer är biotopskyddade och som villkor för dispens (Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet) brukar återplantering krävas.

Projektets största påverkan bedöms emellertid bli på kulturmiljöerna och landskapsbilden i Mora. Framförallt bedöms ingreppet i Kristinebergskullen, kullen för Vasastatyn och att remsor av trädgårdarna för bebyggelsen längs Strandgatan, från Kaplagården till Köpmannagatan, ianspråkta för vägmark, påverkar landskapet och kulturmiljön negativt.

Under förutsättning att ingreppet i Kristinebergskullen görs så hänsynsfullt som möjligt och att kullen ges en gestaltning som harmonierar med Moras skala och karaktär och att området kring Zorns staty av Gustav Vasa gestaltas så att konstverket får behålla sin dignitet, bedöms detaljplanen inte medföra betydande miljöpåverkan med hänsyn till de kriterier som anges i bilaga 4 till *Förordning (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar*.

Stadsbyggnadsförvaltningen Mora Orsa

Andrea Andersson
Planarkitekt

Håkan Persson
Planchef

Planområdet

Trafikverkets illustration